

Zolang de citroenbomen bloeien

Over het boek

Auteur: Zoulfa Katouh

Vertaler: Merel Leene

Uitgeverij: Blossom Books

Over de maker

Zoulfa heeft een bachelor in de farmaceutische wetenschappen en studeert verder voor een master in Zwitserland. Ze heeft in haar jeugd een passie ontwikkeld voor lezen en is later zelf begonnen schrijven. Ze is ook fan van Studio Ghibli.

“Zolang de citroenbomen bloeien” is haar debuutroman. Ze is de eerste Syrische auteur die een Young Adult boek publiceert in het Verenigd Koninkrijk.

→ De schrijfster studeert net als haar hoofdpersonage farmaceutische wetenschappen en houdt eveneens van Studio Ghibli. Geven deze overeenkomsten het boek meer diepgang of net niet?

1. VOOR HET LEZEN

In Syrië is een burgeroorlog aan de gang die ook de stad Homs in haar greep houdt. De jonge vrouw Salama werkt in het ziekenhuis en wordt geteisterd door angst. Op een dag ontmoet ze Kenan en ze begint de mooie dingen in het leven opnieuw te erkennen. Doorheen het verhaal worstelt ze met de keuze om haar land al dan niet te verlaten.

→ Weten jullie iets over de revolutie van Syrië? Lees misschien de informatie in de volgende link: <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2021/03/12/10-jaar-oorlog-in-syrie-hoe-is-die-ook-weer-begonnen-hoe-hebbero/>

→ In het boek spreken ze van een revolutie, in de media over een burgeroorlog, waarom is de benaming voor de Syriërs zo belangrijk denk je? *Burgeroorlog klinkt misschien negatiever en niet zo heroïsch als een revolutie. Een revolutie staat vaak synoniem voor verandering, een burgeroorlog vaak meer met verzet.*

2. HET VERHAAL

2.1. Korte inhoud

Salama studeerde farmacie toen de oorlog uitbrak en is, ondanks dat ze haar studie niet heeft afgerond, tewerkgesteld in het ziekenhuis. Daar wordt ze dagelijks geconfronteerd met de verwoestende effecten van de oorlog. Dit en het verlies van haar gezin hebben een grote invloed op haar mentaal welzijn. Wanneer Kenan in haar leven verschijnt, leert ze voorzichtig terug van het leven te genieten. Samen vertrekken ze uiteindelijk uit Syrië en bouwen hun nieuwe leven op in Canada.

2.2. Cover

Afbeelding van een citroenboom met Homs op de achtergrond. De kleuren blauw en geel overheersen.

→ De symboliek van de citroenboom komt in boek meermaals terug. Wat vinden jullie van deze symboliek?

Mooi, verwarrend, vreemd, origineel,...

“Elke citroen zal een nakomeling voortbrengen en de citroenen zullen nooit uitsterven.” (p.237)

2.3. Personages

- **Salama:** worstelt met angsten en hallucinaties (de verschijning van Khawf). Nadat haar appartementsgebouw is opgeblazen gaat ze bij haar schoonzus/beste vriendin Layla wonen. Omdat Layla zwanger is moeten ze zo snel mogelijk vertrekken uit Syrië.
 - Is Salama een geloofwaardig personage?
 - Verandert ze doorheen het boek? *Heel angstig en daarna hoopvol*
- **Layla:** speelt een belangrijke rol bij het vertrek van Salama. Later blijkt echter dat Layla is overleden en gedurende het boek slechts leeft in de verbeelding van Salama.
 - Waarom blijft Layla in de verbeelding van Salama voortbestaan? *Verwerking, overleving, angst,...*
- **Khawf:** angst. In het begin is hij een zeer negatieve verschijning, maar gaandeweg het boek wordt meer en meer duidelijk dat hij Salama probeert te beschermen. Zijn methodes zijn echter in vraag te stellen...
 - Wat moest Khawf volgens jullie voorstellen?
 - Waarom kiest de auteur ervoor om angst een gestalte te geven? *Makkelijker te begrijpen, spanning, duidelijkheid,...*
- **Kenan:** heeft een even grote liefde voor Syrië als Salama en wil eerst niet vertrekken uit Homs. Uiteindelijk weet Salama hem te overtuigen. Hij is tekenaar en eveneens gepassioneerd door Studio Ghibli.
 - Hoe zouden jullie de romance tussen Salama en Kenan beschrijven? *Hoopvol, eerlijk, onrealistisch,...*

2.4. Stijl

De schrijfster gaat confronterende beschrijvingen van de oorlog en slachtoffers niet uit de weg. Ze trekt je mee in de ellendige levensomstandigheden en angsten van de personages uit haar boek.

- Hoe zou je het verhaal beschrijven: *confronterend, schrijnend, overdreven, subjectief, hoopvol,...*
"Hoe vaak ik mijn handen ook was, het bloed van onze martelaren sijpelt mijn huid in en dringt mijn cellen binnen." (p.9)
- Gebruikt de auteur veel metaforen? Waarom zou ze dit doen?
"Ik heb met mijn morele kompas gesjoemeld en het wijzertje eraf gebroken." (p.139)

2.5. Genre

Young adult, cross-over literatuur.

- Zou dit boek volwassen ook aanspreken?

2.6. Vertelperspectief / structuur

Enkel het ik-perspectief van Salama.

- Hoe zou je je het perspectief van Kenan inbeelden?

2.7. Tijd

Chronologisch met af en toe een flash-back.

- De flash-backs vertellen over een tijd voor de oorlog. Kan je je het vroegere leven van Salama inbeelden?
- Waarom heeft de auteur ervoor gekozen om deze scènes toe te voegen? *Een leven in Syrië voor de oorlog, normale gang van zaken, Syrië is niet enkel oorlog,...*

2.8. Einde

Nadat ze de gevaarlijke boottocht nipt overleven gaan het broertje en het zusje van Kenan bij hun oom in Duitsland wonen, terwijl Salama en Kenan naar Canada vertrekken. Het is een zeer hoopvol einde.

- Is het einde té positief? *Niet alle vluchtelingen hebben het geluk al snel een nieuw leven op te bouwen in een ander land, vele komen jarenlang in vluchtelingen kampen terecht of sterven tijdens het vluchten.*

2.9. Sfeerschepping

Het is een zeer confronterend en schrijnend verhaal over een thema waar we niet veel over lezen. Er zijn veel romans over mensen die vluchten en elders terechtkomen maar weinig over het leven net voor het vertrek. *“We vechten zolang we hier nog zijn, Salama, omdat dit ons land is. Dit is het land van je vader, en zijn vader voor hem. Je geschiedenis is verbonden met deze aarde. Geen land ter wereld zal van je houden zoals je eigen land.”* (p.17)

3. VERWERKING

3.1. Syrië

- Is je blik op Syrië veranderd na het lezen van dit boek?
- Gaat de auteur in tegen stereotypen?
- Wat leerde je over de oorlog in Syrië? *Complexiteit van de situatie*

3.2. Muziek en beeld

- Maak een muziekplaylist met muziek die voor jullie bij het verhaal van Salama en Kenan past. Kijk eventueel op Spotify voor inspiratie.
<https://open.spotify.com/playlist/5xFdxl7oXgiVYBVoujAeyV?si=7492680345f64e3f>
<https://open.spotify.com/playlist/5ccCehl3XRYcGsLXWhel32?si=ad7a914685ac4fac>
 - Waarom hebben jullie deze muziek gekozen?
 - Zowel de schrijfster als haar personages Salama en Kenan zijn fan van Studio Ghibli.
 - Kennen jullie films van deze studio?
 - Wat vinden jullie ervan?Als je de films niet kent, ga dan eens op Netflix kijken! (bv. Spirited Away, The Red Turtle)
Meer info op: <https://ghiblicollection.com/pages/about-us>
-

4. VERDER LEZEN

- Een intens gelukkig gevoel / Tahereh Mafi (BlossomBooks, 2021)
-

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.